

DENKSPORT SCHAKEN

Renaissance van de creativiteit

DOOR HENK VAN GOOL

Jacob Perrenet van Schaakclub Maastricht won onlangs de Jo Rikers trofee voor de beste partij. De geestrijke wijze waarop Perrenet zijn partij speelde, staat in schril contrast met het strakke keurslijf van het hedendaagse computerschaak.

Toen de moderne schaakgeschiedenis in 1851 begon met het eerste grote internationale toernooi in Londen, stond de theorie nog in de kinderschoenen. Schaakpartijen werden voorheen nog niet opgeschreven (uitgezonderd simultaan-

seances), waardoor schakers niet elkaars partijen konden bestuderen en zo van elkaar konden leren. Om toch een hoog niveau te kunnen bereiken, waren de meesters uit die tijd 'zonder uitzondering sterke persoonlijkheden, creatief, mentaal hard en ambitieus', aldus de Nederlandse schaakgrootheid Hans Bouwmeester. In de afgelopen anderhalve eeuw stonden telkens weer nieuwe pioniers op, die met een stroom aan nieuwe ideeën de schaaktheorie op een hoger plan brachten. De hedendaagse topgrootmeesters gebruiken computers om zich theoretisch voor te bereiden en nieuwe zetten te onderzoeken. Dat wil niet zeggen dat de computer het creatieve brein achter de vondsten is. Integendeel:

schakers die klakkeloos de computervarianten volgden, ondervonden dat dit tot vlakke, saaie stellingen leidde die vaak in remise uitmondten. In zijn nieuwste boek *Deep Thinking* stelt Gary Kasparov dat de mens zich met bepaalde aspecten van de computer onderscheidt. Creativiteit, nieuwsgierigheid, gevoel voor schoonheid en plezier kun je niet in een machine stoppen. Anderzijds zal een mens niet zo snel, diep en nauwkeurig kunnen rekenen als een computer. Zo bezien vullen computer en mens elkaar dus aan. Waar mensen goed in zijn, zijn machines slecht in en omgedraaid. Dit wordt de Paradox van Moravec genoemd. De huidige wereldkampioen Magnus Carlsen heeft dat goed door. Hij verlaat steeds vaker de mo-

derne (computer gegenereerde) openingstheorie en kiest voor zelfredzaamheid. Hij heeft geen zin om eindeloze zettenreeksen te repeteren, die de computer voorkookt. Hij wil weer creatief zijn.

Deze spelopvatting vindt navolging bij een toenemend aantal collega's. Ook op lokaal niveau, waar het zelfs wordt gestimuleerd bij toernooien. Zo kreeg een deelnemer aan het NK 2017, Sipke Ernst, een prijs uitgereikt voor de meest creatieve zet van het toernooi.

In Limburg kan men de Maastrichtse schaker Jacob Perrenet als de grote exponent van de nieuwe benadering beschouwen. Hij stelt zijn tegenstanders vanuit de opening telkens weer voor nieuwe verrassingen. Speel de volgende zettenreeks

maar eens na uit de partij Ludwig – Perrenet tijdens het BPB Limburg Open. **1.Pf3,Pc6 2.d4,e5 een ongebruikelijk pionoffer 3.d5,e4 4.Pg5,Pe5 5.Pxe4,f5 6.Pg3,Lc5 een uitnodiging om met 7.Pxf5 ook de lijn te openen zie diagram 1. Ludwig durfde er niet op in te gaan, maar werd uiteindelijk toch overlopen zie diagram 2. Er volgt een dubbel kwaliteitsoffer: 24.Txe6! 25.dxe6,Txf4! 26.gxf4,Pe3 27.Dh5,Dg2+ 28.Kh4,Dh2+ 29.Kg5,Dg3+ (0-1) 30.Dg4,Dxg4+ 31.Kh6,Pf5 is mat.**

Voor deze partij ontving Perrenet van zijn club de Jo Rikers trofee. De naam van de trofee is een eerbetoon aan een gewaardeerd clublid van SC Maastricht, die in februari van dit jaar overleed. Het is een prijs voor de beste partij van het seizoen.

Jacob Perrenet.

Diagram 1

Diagram 2

DENKSPORT SCHAKEN

Op elojacht in de zomer

DOOR HENK VAN GOOL

Diverse Limburgse schakers zijn afgelopen maand weer uitgezwermd over het land, om aan een of meer van de zomertoernooien deel te nemen. De pas 13-jarige Siem van Dael uit Reuver presteerde zo goed, dat hij zich in het vervolg FIDE-meester (FM) mag noemen.

In de vakantie kunnen schakers ook midweeks overdag een partij spelen. Organisatoren plannen hun toernooi daarom graag in de zomer, omdat ze dan de meeste kans op een groot deelnemersveld hebben. Veel schakers maken er gretig gebruik van. Men kan immers schaken combineren met vakantie. Er is keuze in overvloed. De fanatieke toernooidieren plannen het zo-

danig, dat ze van het ene naar het andere toernooi kunnen hopen. De Tegelse topspeler Max Warmerdam bijvoorbeeld, speelde van 14 tot en met 23 juli mee in het Leiden Chess Tournament. Op 25 juli begon hij aan het Condigne Open NK in Dieren, dat tot en met 3 augustus duurde. En vanaf 5 augustus is hij weer een week in Vlissingen bij het grote jaarlijkse toernooi dat aldaar wordt gehouden.

Wij volgen de route van deze zomer-musketiers op hun queeste naar glorie en vertier.

De eerste halte ligt over de grens. In het Belgische Gent wordt jaarlijks, tijdens de Gentse zomerfeesten, een groot schaaktoernooi georganiseerd. Dit toernooi telt niet mee voor de ELO-rating („hooguit kun je EGO-punten verliezen”, zoals een deelnemer uit Blerick stelt). Men neemt daar deel voor het plezier, om aansluitend het nachtleven van Gent in te duiken.

Diagram 1

Diagram 2

Diagram 3

Hoewel presteren voor de meesten niet voorop staat, is dit toernooi traditioneel sterk bezet. Niklas van der Valk van de Blerickse SV onderscheidde zich, door in het 237 koppen tellende deelnemersveld als 26e te eindigen. Zijn clubgenoot, Simon Plukkel, slaagde erin een veel sterkere opponent te verslaan. **Zie diagram 1** Plukkel – van der Stricht. **25.g5!** ondermijnt de fundering waar **Pe5** aan vastgeschroefd zit. **25...Kf7 26.fxe6+,Lxe6 27.Pxe6,Pxe6 28.Ld5,Td6 29.Pe4** nu doen echt alle witte stukken mee met de aanval. **29...Thd8 30.Pxd6+,Txd6 31.gxf6,Pd3+ 32.cxd3,Txd5 33.dxc4** en 1-0. Max Warmerdam en Siem van Dael

gaan voor de elopunten en kozen daarom voor het Leiden Chess Tournament. Max deed het uitstekend met een 16e plaats. Hij speelde tegen drie grootmeesters remise en versloeg IM Thomas Beerdsen. **Zie diagram 2** Warmerdam – Beerdsen. *Thomas' koning staat onveilig. Met een kwaliteitsoffer verwijdert Max een verdediger.* **28.Txd5,c3+ na 28...Txd5 29.Dxc4+,Dxc4 30.Txc4+,Kd7 31.Txe4** wint wit makkelijk door zijn materiële overwicht. **29.bxc3,Dxd5 30.cxb4+,Kd7 31.Dc7+,Ke8 32.Tc5,Da2+ 33.Ke3** en de zwarte monarch loopt mat. 1-0 Siem eindigde slechts een half punt achter Max op een 29e plek. Hij ver-

sloeg in ronde acht de Belgische FM Rein Verstraeten, **zie diagram 3** Verstraeten – van Dael. *Siem heeft sterke aanval voor de geofferde kwaliteit. Hij haalt zijn materiaal nu met rente terug.* **23...Pxb3 24.Pxf5,Lxd2** (nog sterker is **24...gxf5 25.Dxh6,Pf4!**) **25.Pxg3,Pf2+ 26.Kg1,Lxe1 27.Txf2,Lxf2+ 28.Kxf2,Kf7** en Siem heeft beslissend materieel voordeel. Tijdens het Open NK in Dieren waren de rollen omgedraaid. Siem eindigde boven Max op een fantastische 20e plek. Hij verdiende daarmee voldoende FIDE ratingpunten om de titel van FIDE-meester te mogen aanvragen.

DENKSPORT SCHAKEN

Vakantieschaak op de club

DOOR HENK VAN GOOL

Terwijl veel provinciegenoten momenteel zon, zee en strand opzoeken, gaan sommige schaakclubs toch door. Zo kan men bijvoorbeeld bij de Venlose SV en SV Voerendaal ook tijdens de zomervakantie terecht voor een partij schaak.

Het land is in ruste. In Limburg zijn niettemin nog enkele schaakverenigingen actief. De leden daarvan schuiven gewoon weer aan op de wekelijkse clubavond. Dat is het voordeel van deze discipline: je kunt de sport in elk jaargetijde onder alle (weers)omstandigheden beoefenen. Toch zou je denken dat ook de schaker wel eens zijn gedachten

wenst te verzetten en een schaakvrije periode inlast. Het brein wenst echter uitdaging en na een paar dagen afschakelen in de ligstoel begint het toch weer te kriebelen in de bovenkamer. Gelukkig zijn er verenigingen die de honger naar een mentale uitdaging weten te stillen. Zo start bij de Venlose SV elk jaar, vlak na het Venlo Open, een serie zomerschaakavonden. Voor de schaker die er geen genoeg van kan krijgen. En dat zijn er nogal wat, want deze wedstrijdenreeks wordt druk bezocht. Het gemiddelde bezoekersaantal ligt rond de dertig. Dat is bijna net zoveel als op de reguliere clubavond tijdens het seizoen. De snelschaakwedstrijden staan ook open voor spelers van buiten de club. Leden van andere verenigingen, maar ook mensen die géén lid

zijn van een schaakclub, zijn van harte welkom om sfeer te proeven en een partijtje te spelen met een clubspeler. Vanuit de hele regio stromen de denksporters dan ook toe om de krachten te meten met gelijkgezinden, in een vrolijke ongedwongen sfeer, want druk om te winnen is er niet. Het zijn liefhebbers die puur voor hun plezier de degenen kruisen op de 64 velden. Neemt niet weg dat er toch een ranglijst wordt opgemaakt en dat er kleine prijsjes beschikbaar zijn, om die extra motivatie te prikkelen die sommigen nodig hebben om deel te nemen. Bij de Venlose SV is men al een vijftal avonden onderweg. Morgen gaat om 20.00 uur in zaal Limi-

anZ (Kaldenkerkerweg 182b) de laatste ronde van de zomerserie van start.

Bij SV Voerendaal vindt een soortgelijk evenement plaats. In café Keulen in Klimmen kan men morgen eveneens vanaf 20.00 uur partijen spelen in een ongedwongen sfeer. Je hoeft niet aan alle ronden mee te doen die op een avond gepland staan. De bedenktijd is een half uur per speler per partij. Er is dustijd genoeg om rustig over je volgende zet na te denken. Aanmelden kan op de speelavond zelf in de zaal. Deelname is gratis.

Voor de liefhebbers van toppartijen kan men momenteel op internet de rapid en blitzpartijen van de Grand Chess Tour volgen. Met als bijzon-

Zomeravondschaak in Venlo. FOTO BAS VAN DER GRINTEN

Anand-Caruana

dere deelnemer oud-wereldkampioen Garry Kasparov, die een comeback lijkt te maken in de schaakwereld. Het rapidtoernooi sluit aan op de Sinquefeldcup, die werd gewonnen door de Fransman Maxime Vachier Lagrave.

In dat toernooi speelde de Indiër Viswanathan Anand met wit een briljante partij tegen de Amerikaan Fabiano Caruana, *zie diagram*. Zwart dreigt mat. Dat dwingt wit tot het volgende offer 24.Lxg7+,Kxg7 25.Dc3+,Te5 26.Dd4!! maakt ruimte voor Tc2. Als zwart de dame slaat promoveert wit tot dame met mataanval. 26...Dg5 27.Tc4,Txd4 28.f8D+,Kg6 29.Df7+ (1-0)

DENKSPORT SCHAKEN

Fraai spel in Vlissingen

DOOR HENK VAN GOOL

Tijdens het laatste zomertoernooi in Vlissingen waren de Limburgse deelnemers uitstekend op dreef. Zo versloeg Eduard Coenen een IM en een meisjeskampioen en eindigde Max Warmerdam in de subtop, waarbij hij maar net een IM-norm misliep.

„Sinds ik de kinderen groot heb, besteed ik meer tijd aan mijn fantastische hobby – en passie – schaken.” En dus zoekt Eduard Coenen, lid van de Roermondse schaakvereniging 't Pionneke, mooie toernooien uit. Het liefst speelt hij meerdaagse toernooien met een klassiek speeltempo. Eduard: „Na Tata Steel in Wijk aan Zee en het Limburg Open

in Maastricht was ik al eens gaan kijken in Vlissingen, toen mijn clubgenoot Joost Heltzel daar speelde en een mooie score behaalde. Ik vond de sfeer en de opzet interessant. Die wijkt af van andere toernooien.” In het Hogeschool Zeeland toernooi in Vlissingen speelt men – behalve op zondag, waarop twee partijen gepland staan – één partij per dag. De speelronden zijn 's avonds. Zodoende krijgt de schaker de kans om overdag te genieten van alles wat Vlissingen en omgeving te bieden heeft. Dit jaar had Coenen de tijd en kon hij er uitgerust en relaxed van start gaan. En met wat voor resultaat! In de eerste vier ronden scoorde hij drie punten waarbij hij IM Marcel Peek versloeg en alleen verloor van de Hongaarse GM Attila Czebe. Na een nederlaag in de vijfde ronde pakte hij de draad weer

Coenen-Duson. Nu volgt 18.Tf6!

Max Warmerdam. FOTO PETER PLOEGAERT

Warmerdam-Rosmuller. 30.Txf8

op en versloeg hij onder andere met wit de Nederlands meisjeskampioen Robin Duson. **Zie diagram 1.** Met een fraaie torenzet snijdt Eduard de zwarte koning van de verdediging af. **18.Tf6!,Td8 19.gxh6,Df8 20.hxg7,Dxg7+ 21.Kh1,Kf8** Nu de zwarte stelling open ligt, is er geen redding meer aan. **22.Df3,Ke8 23.Tg1,Df8 24.Tf1,Td7 25.La4** en 1-0.

Zo had Coenen bij ingang van de laatste ronde nog kans op een klasering in de subtop. Helaas versperde FM Lars Vereggen hem de weg, maar zijn score van 5,5 uit 9 was natuurlijk uitstekend.

FM Max Warmerdam uit Tegelen slaagde er wél in de subtop te berei-

ken. Net als Coenen startte hij voortvarend, waarbij hij in de vierde ronde GM Sipke Ernst op remise hield. In ronde twee won hij met wit van Anton Rosmuller. Een speciale ontmoeting. Want Max is huidig kampioen van Limburg en Anton Rosmuller is een petekind van Anton Rosmüller die in 1928 de allereerste kampioen van Limburg werd (de umlaut op de u werd in de oorlog weggehaald). **Zie diagram 2.** Met een kwaliteitsoffer veroverd Max de 7e rij. **30.Txf8,Txf8 31.Txc7,Tc8 32.Te7, Dd6 33.Dxa7 dreigt mat in drie 33...Tg8 34.Pe2,Td1+ 35.Kb2,Tf1 36.Th7** zwart kan niet voorkomen dat het paard via g3 en f5 beslissend aan de aanval gaat deelne-

men: 1-0. Max verloor in de vijfde ronde wat ongelukkig van GM Benjamin Bok. Toch draaide hij met twee opeenvolgende zeges mee in de top van het toernooi. Na een nederlaag tegen IM Hugo ten Hertog en een zege in de laatste ronde eindigde hij met 6,5 uit 9 op een mooie 15e plaats. Het bleek net niet genoeg voor een IM-norm. Max: „Mijn toernooi verliep goed genoeg om mijn laatste norm te halen. In ronde acht werd ik echter tegen de zesde Nederlander ingedeeld, terwijl ik voor mijn norm in het toernooi maar vijf Nederlanders mag ontmoeten. Toen werd duidelijk dat ik geen IM meer kon worden.” Het is wachten op een nieuwe kans.

